

Dönem : 3
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı :

505

13 . 7 . 1967 gün ve 904, 905, 906 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması ve 4 Haziran 1972 pazar günü yapılacak belediye meclisi üyeleri, belediye başkanları, il genel meclisi üyeleri - köy muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri ile mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimlerinin ertelenmesi hakkında kanun tasarısı ve 69 nolu Geçici Komisyon raporu (1/601)

T. C.

Başbakanlık

26 . 1 . 1972

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1378/736

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 24 . 1 . 1972 tarihinde kararlaştırılan «13 . 7 . 1967 gün ve 904, 905, 906 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması ve 4 Haziran 1972 Pazar günü yapılacak Belediye Meclisi Üyeleri, Köy Muhtar ve İhtiyar Meclisi Üyeleri ile Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri seçimlerinin ertelenmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Prof. Dr. Nihat Erim
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Seçim hukukumuz sürekli bir gelişme içindedir. Bu gelişme zaman zaman seçim takviminin gözden geçirilmesini zaruri kılmaktadır. Nitekim 1967 yılında yapılması söz konusu mahallî idare seçimleri bu zaruretle 1968 yılında Cumhuriyet Senatosu kısmî seçimleri ile birleştirilerek yapılmış; 20 . 9 . 1971 gün ve 1488 sayılı Kanunla Anayasada yapılan değişiklik sırasında eklenen geçici madde 12 ile, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin üçte birinin yenilenmesi ve Cumhuriyet Senatosu ile Millet Meclisinde boş bulunan üyelikler için 10 Ekim 1971 tarihinde yapılması söz konusu seçimler Ekim 1973 te yapılması gereken milletvekilleri genel seçimleriyle birlikte yapılmak üzere, ertelenmiştir.

Yürürlükteki hükümlere göre bu sene Haziran ayında mahallî idarelerin seçimlerinin yapılması gerekmekte ise de içinde bulunduğumuz olağanüstü durum ve seçimleri sık sık sandık başına götürmemek düşüncesi ile mahallî seçimlerin 1973 yılında yapılması gereken milletvekilleri genel seçimleriyle birleştirilerek yapılması zaruri görülmüş ve bu maksatla ilişikteki tasarı hazırlanmıştır.

Maddelerin gerekçesine gelince :

Madde 1. — 19 . 7 . 1963 tarihinde kabul edilen 286, 306, 307 sayılı kanunlarla mahallî idarelerimizin seçim sistemi seçimlerin temel hükümleri ile paralel hale getirilmiş ve bu arada «Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair olan 307 sayılı Kanun» Ek 3 ncu maddesi ile belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları seçiminde seçim döneminin son toplantı yılının Temmuz ayının 15 nei günü seçimin başlangıç tarihi olduğunu ve Eylül ayının 3 ncu Pazartesi rastlayan gün oy verileceğini öngörmüştü.

15 . 7 . 1967 gün ve 904 sayılı Kanunla bu tarih değiştirilerek seçimin başlangıç tarihi 30 Martta ve oy verme günü Haziran ayının ilk Pazartesi alınmıştır.

Belediye başkan ve meclis üyeleri seçiminin milletvekilleri genel seçimleri ile birlikte yapılmak üzere ertelenmesi, 19 . 7 . 1963 tarih ve 307 sayılı Kanunun anılan Ek 3 ncu maddesinin bu hükmünün değiştirilerek seçimin başlangıç ve oy verme gününün yeniden belirtilmesini zaruri kılmıştır.

Ek maddenin diğer fıkralarında her hangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 2. — Birinci maddede belirtilen değişikliği İl Genel Meclis üyeleri seçimi açısından getirmektedir.

Madde 3. — Birinci maddede belirtilen değişikliği Köy Muhtar ve İhtiyar Meclisi üyeleri Seçimi için teyid etmektedir.

Geçici Madde 1. — 4 Haziran 1972 günü yapılması gereken mahallî idare seçimlerinin, genel gerekçede anılan sebeplerle, 1973 yılının Ekim ayında yapılacak Millet Meclisi Genel Seçimleri ile aynı tarihte yapılmasına imkân verecek bir erteleme hükmü getirmektedir.

Geçici Madde 2. — 2 Haziran 1968 tarihinde veya daha sonraki tarihlerde yapılan seçimlerle iş başına gelen görevlilerin hizmet ve yetki süresi mevcut hükümlere göre 4 Haziran 1972 tarihinde sona ereceğinden geçici birinci maddede öngörülen erteleme süresince bu kimselerin hizmet ve yetki süresini uzatmak amacı ile bu ikinci geçici madde sevk edilmiştir.

Geçici Madde 3. — Seçim dönemine bağlı olarak her yıl toplantı yılı başında yeniden teşkil edilen belediye encümeni ve il daimî encümeni gibi organların görev süresini düzenlemektedir. Uygulamada doğması muhtemel boşlukları ve tereddütleri önlemek maksadıyla sevk edilmiştir.

Madde 4 ve 5. — Yürürlüğe ilişkin hükümlerdir.

Geçici Komisyonunun raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/601
Karar No. : 3

26 . 2 . 1972

Yüksek Başkanlığa

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulumca 24.1.1972 tarihinde kararlaştırılan «13.7.1967 gün ve 904, 905, 906 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması ve 4 Haziran 1972 Pazar günü yapılacak belediye Meclisi üyeleri, köy muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri ile mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimlerinin ertelenmesi hakkında kanun tasarısını görüşmek üzere kurulmuş bulunan Geçici Komisyonumuz yapmış olduğu müteaddit toplantılarda bahse konu Hükümet tasarısını inceleyerek aşağıdaki kararlara varmış bulunmaktadır:

1. — Mezkûr seçimlerin ertelenmesini isteyen Hükümetin görüşünü; Komisyon toplantılarına davet edilen Adalet Bakanı sayın Prof. Suat. Bilge ve İçişleri Bakanlığı temsilcilerinden dinliyen Komisyonumuz içinde bulunduğumuz olağanüstü durum sebebiyle mezkûr mahallî seçimlerin bu sene yapılmasının mahzurlu olacağı görüşünü benimsemiş ve bu seçimlerin 1973 yılına ertelenmesini kabul etmiştir.

2. — 1973 yılına ertelenen bu mahallî seçimlerin 1973 yılında yapılması gereken Genel Milletvekilleri seçimleri ile birlikte (birleştirilerek) yapılmasını zaruri gören Hükümet görüşüne katılmıyan Komisyonumuz, bu seçimlerin başlangıç tarihleri ile oy verme günlerinin ve oy verme işlemlerinin ne suretle yürütüleceği hususunun ayrıca kanunla (ilerideki bir tarihte) düzenlenmesini uygun görmüş ve şimdilik yalnızca 1973 yılına erteleme hususunu kabul etmekle iktifa etmiştir.

3. — Komisyonumuzdaki müzakereler sırasında ertelenmesine karar verilen bu mahallî seçimlerin 1973 yılında yapılacak olan genel milletvekilleri seçimleri ile birlikte yapılmasının mahzurlu olacağı hususunda fikirler ileri sürüldüğü gibi aksine fikirler de ortaya atılmış, ertelenen bu seçimlerin ilk yapılacak genel milletvekili seçimlerinden sonra yapılması hususundaki görüşler ağırlık teşkil etmiştir. Demokratik Parlâmenter rejimin esasını teşkil eden genel milletvekili seçimlerinin hiçbir arızaya uğramadan yapılması ve böylece Demokratik Hukuk devletin temelini sağlam bir hale getirilmesi hakkındaki ana görüş benimsenmiş olmakla beraber, ertelenen bu mahallî seçimlerin 1973 yılında ve fakat hangi tarihte yapılması gerektiği hususunun tesbitinin sonraya bırakılması daha uygun mütalâa edilmiştir.

4. — 2 Haziran 1968 tarihinde veya daha sonra yapılmış bulunan seçimlerde seçilen belediye başkan ve üyeleri ile il genel meclisi üyeleri ve köy muhtar ve ihtiyar meclisleri ile mahalle muhtar ve ihtiyar meclislerinin ve bu sene olağan toplantı dönemlerinin başında Belediye meclisleri ile il genel meclislerince belediye veya il daimi encümenlerine seçilecek üyelerin görevlerinin erteleme tarihine kadar devam etmesi gerekeceğini kabul eden komisyonumuz bu kanun tasarısına bir geçici madde eklemeyi uygun görmüş ve adı geçen üyelerin görev sürelerinin Komisyonca kabul edilen ikinci maddede yazılı oy verme gününü izliyen güne kadar devam edeceği hususu kabul edilmiştir.

Saygıyla Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Çanakkale
Kemal Bağcıoğlu

Sözcü
Eskişehir
Şerket Asbuzoğlu

Kâtip
Kırşehir
Cevat Eroğlu

Ankara
Emin Paksüt

Erzurum
Naci Gacırođlu

Erzurum
Muhalifim, muhalefet
şerhım eklidir
Cevat Önder

Kars
İ. Hakkı Alaca

Kastamonu
Muhalifim. Söz hakkım
mahfuzdur
Mehmet Seydibeyođlu

Konya
İrfan Baran

Kayseri
Hayrettin Nakipođlu

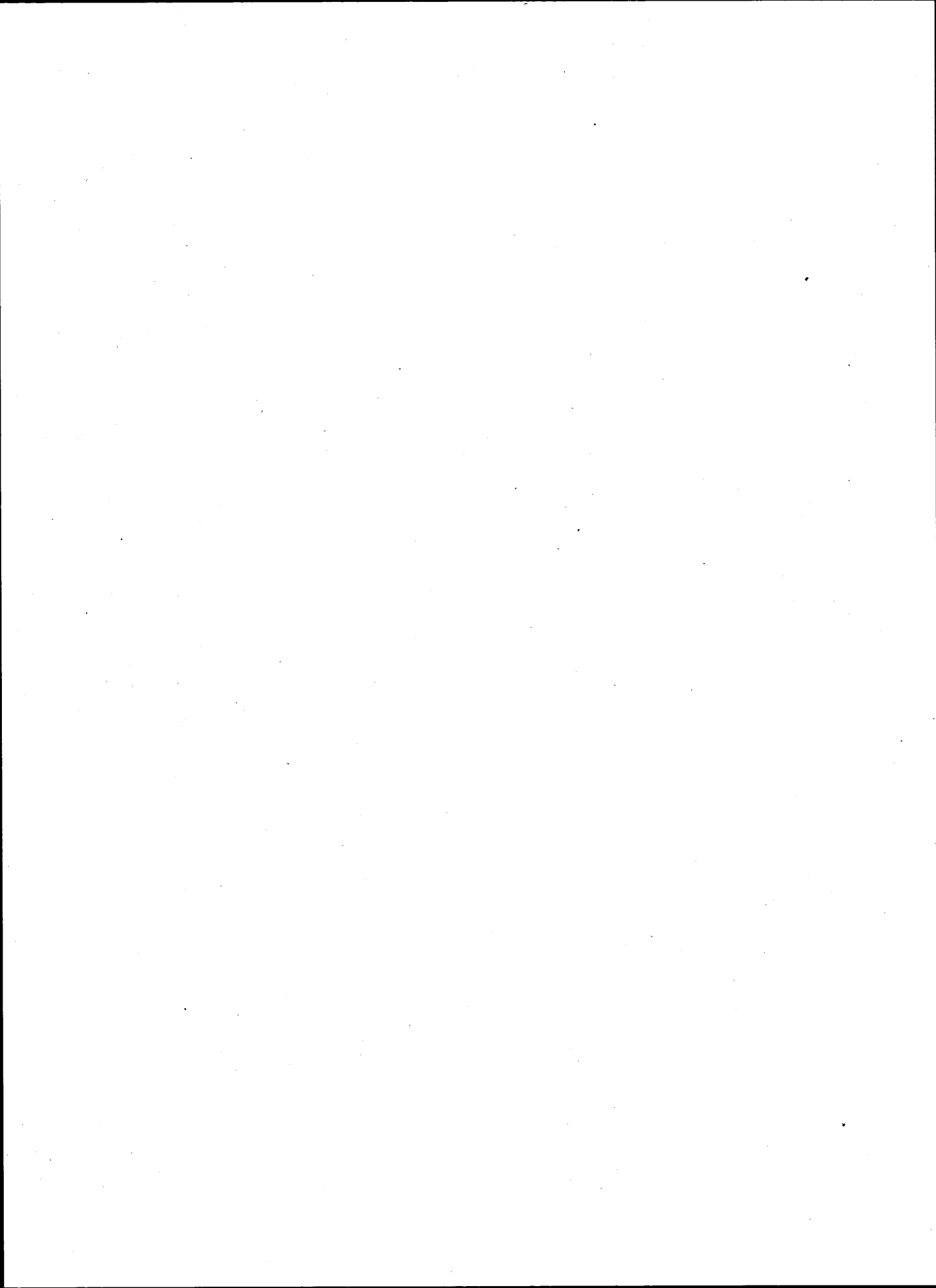
Tokat
Osman Hacıbalođlu

Niđe
Mevlüt Ocakcıođlu

Muhalefet Şerhi

Hür seçim, demokratik hukuk Devletinın temel müessesesidir. Seçimsiz demokrasi tasavvur olunamaz. Mahallî seçimler, bu seçim döneminde, ikinci defa ertelenmektedir. Erteleme sebepleri zahiridir. Sebeplerin hiçbirisi mâşeri vicdanı tatmin edici değildir. Bu erteleme işlemlerini, demokrasi prensipleri bağdaştıramıyorum. Bu sebeple tasarıya esastan muhalifim.

Erzurum Milletvekili
Cevat Önder



HÜKÜMETİN TEKLİFİ

13 . 7 . 1967 gün ve 904, 905, 906 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması ve 4 Haziran 1972 Pazar günü yapılacak Belediye Meclisi Üyeleri, Belediye Başkanları, İl Genel Meclisi Üyeleri, Köy Muhtar ve İhtiyar Meclisi Üyeleri ile Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri seçimlerinin ertelenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Belediye Kanununda değişiklik yapılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarih ve 307 sayılı Kanunun 13 Temmuz 1967 gün ve 904 sayılı Kanunla değiştirilen Ek 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Ek Madde 3. — Belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları seçimi dört yılda bir yapılır.

Her seçim döneminin son toplantı yılının 3 Ağustos günü seçimin başlangıç tarihidir ve Ekim ayının 2 nci Pazarına rastlayan gün oy verilir.

Belediye meclisinin dönem sonundan önce her hangi bir sebeple boşalması veya belediye meclisi üye sayısının, yedeklerin de getirilmesinden sonra tamsayısının yarısına düşmesi hallerinde belediye başkanı, belediye başkanının her hangi bir sebeple boşalması halinde de belediye başkanvekili durumu derhal mahallî ilçe seçim kurulu başkanlığına bildirmeye mecburdur.

Belediye meclisinin ve belediye başkanlığının müştereken boşalmaları halinde bildirim mahallin en büyük mülkiye âmiri tarafından yapılır.

Bu bildirim üzerine İlçe Seçim Kurulu Başkanlığınca keyfiyet 48 saat içinde ilân edilir.

İlân tarihinden sonra gelen 60 ncü günü takibeden ilk Pazar günü oy verilir.»

MADDE 2. — İdareî Umumiyeî Vilâyat Kanununda değişiklik yapılmasına ve ilgili bâzı kanunların kaldırılmasına dair 19 . 7 . 1963 tarih ve 306 sayılı Kanunun 3 Temmuz 1967 gün ve 905 sayılı Kanunla değiştirilen ek üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Ek Madde 3. — İl Genel Meclisi Üyeleri Seçimi dört yılda bir yapılır.

Her seçim döneminin son toplantı yılının 3 Ağustos günü seçimin başlangıç tarihidir ve Ekim ayının 2 nci Pazarına rastlayan gün oy verilir.

İl Genel Meclisinin dönem sonundan önce her hangi bir sebeple boşalması veya meclis üye sayısının yedeklerin de getirilmesinden sonra meclis üye tamsayısının yarısına düşmesi hallerinde İl Genel Meclisi Başkanı durumu derhal İlçe Seçim Kurulu Başkanlıklarına bildirmeye mecburdur.

Bu bildirim üzerine İlçe Seçim Kurulu Başkanlığınca keyfiyet 48 saat içinde ilân edilir.

İlân tarihinden sonra gelen 60 ncü günü takibeden ilk Pazar günü oy verilir.»

MADDE 3. — Köy Kanununda Değişiklik Yapılmasına dair 18 . 7 . 1963 tarih ve 286 sayılı Kanunun 13 Temmuz 1967 gün ve 906 sayılı Kanunla değiştirilen ek üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Ek Madde 3. — Köy Muhtar ve İhtiyar Meclisi Üyeleri Seçimi her dört yılda bir yapılır.

Her seçim döneminin son yılının 3 Ağustos günü seçimin başlangıç tarihidir. Ve Ekim ayının 2 nci Pazarına rastlayan gün oy verilir.

Seçim döneminin sona ermesinden önce İhtiyar Meclisi üye sayısının «yedeklerin de getirilmesinden sonra» Meclis üye tamsayısının, tabii üyeler hariç, yarısına düşmesi halinde, köy muhtarı durumu bir hafta içinde ilgili Seçim Kurulu Başkanlığına ve bilgi için de mahallin en büyük mülkiye âmirine bildirmeye mecburdur.

Bu bildirim üzerine İlçe Seçim Kurulu Başkanlığınca keyfiyet, 48 saat içinde ilân edilir. İlân tarihinden sonra gelen 60 ncü günü takibeden ilk Pazar günü oy verilir.

Köy muhtarlığının her hangi bir şekilde boşalması halinde, İhtiyar Meclisi 1 nci üyesi keza, bir hafta içinde yazılı olarak keyfiyeti ilgili seçim kuruluna ve bilgi için de mahallin en büyük mülkiye âmirine bildirmeye mecburdur.

GEÇİCİ KOMİSYONCA KABUL EDİLEN METİN

13 . 7 . 1967 gün ve 904, 905 ve 906 sayılı kanunlar uyarınca 4 Haziran 1972 Pazar günü yapılacak mahallî idare seçimlerinin ertelenmesi hakkında kanun tasarı

MADDE 1. — 13 . 7 . 1967 gün ve 904,, 905 ve 906 sayılı kanunlar uyarınca 4 Haziran 1972 Pazar günü yapılması gereken belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları, il genel meclisi üyeleri, köy muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri ile mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimleri 1973 yılına ertelenmiştir.

MADDE 2. — Ertelenen bu seçimlerde seçimlerin başlangıç tarihleri, oy verme günleri ile oy verme işlemlerinin ne suretle yürütüleceği ayrıca kanunla düzenlenir.

(Hükümetin Teklifi)

Boşalan muhtarlıklar için yılda bir defa Ekim ayının ikinci Pazar günü seçim yapılır. Seçim yapılınca kadar muhtarlık görevi birinci üye tarafından yürütülür.

İhtiyar meclisi seçiminin yapılması gerektiği hallerde köy muhtarlığı da boşalmış ise, Ekim ayı beklenmeksizin her iki seçim beraber yapılır.

Ara seçimleri sonunda iş başına gelen muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri geriye kalan süreyi tamamlarlar.

«Süresi biten muhtar ve üyeler tekrar seçilebilir.»

GEÇİCİ MADDE 1. — 4 Haziran 1972 Pazar günü yapılması gereken belediye meclisi üyeleri ve belediye başkanları, il genel meclisi üyeleri, köy muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri ile mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri seçimleri 1973 yılının Ekim ayında yapılacak Milletvekili Genel Seçimleri ile aynı tarihte yapılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 2 Haziran 1968 tarihinde veya daha sonraki tarihlerde yapılan seçimlerle iş başına gelen, belediye meclis üyeleri, belediye başkanları, il genel meclis üyeleri, köy muhtarları, köy ihtiyar meclisi üyeleri ile mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin görev süresi 15 Ekim 1973 gününe kadar devam eder.

GEÇİCİ MADDE 3. — Halen görevde olan belediye encümenlerinin görev süresi 1972 yılının Ekim ayında yapılacak olağan belediye meclisi toplantısına ve il daimî encümenlerinin görev süresi de il genel meclisinin Aralık ayı toplantısına kadar devam eder.

1973 seçimlerini takiben teşekkül edecek il daimî encümenlerinin toplantı yılı içindeki görev süreleri ertesi yılın Aralık ayına kadar sürer.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

24 . 1 . 1972

Başbakan <i>N. Erim</i>	Devlet Bakanı <i>D. Kitaph</i>	Devlet Bakanı <i>A. İ. Göğüş</i>	Devlet Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztrak</i>	Adalet Bakanı <i>S. Bilge</i>	Millî Savunma Bakanı <i>F. Melen</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Kubat</i>
Dışişleri Bakanı <i>H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı <i>S. N. Ergin</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>İ. Arar</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>C. Aykan</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>O. Dikmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danışman</i>	Çalışma Bakanı <i>A. R. Uzuner</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Erez</i>	En. ve Tab. Kay. Bakanı <i>N. Devres</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>S. Bingöl</i>	Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. İnal</i>
Gençlik ve Spor Bakanı <i>A. Karaküçük</i>			

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

GEÇİCİ MADDE 2. — Haziran 1968 tarihinde veya daha sonraki tarihlerde yapılan seçimlerle iş başına gelen belediye meclisi üyeleri, belediye başkanları, il genel meclis üyeleri, köy muhtarları, köy ihtiyar meclisi üyeleri ile mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin ve bu sene olağan toplantı dönemlerinin başında belediye meclisleri ile il genel meclislerince belediye veya il daimî encümenlerine seçilecek üyelerin görev süreleri 2 nci maddede söz konusu oy verme gününü izleyen güne kadar devam eder.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.



